

עו"ד ספיר זילבר



**עו"ד על נדל"ן**

**עדכון ON-LINE**

**מאמרים, עדכוני הדין והחוקים פסיקה בנושאים:**  
**תכנון ובנייה, מקרקעין והתחדשות עירונית**

עריכה מקצועית: עו"ד צבי שוב | ניהול ועריכה: עו"ד ספיר זילבר

גרסת הדפסה 

### פרסום תזכיר חוק הירושה - התשפ"א - 2021

#### מאת עו"ד צבי שוב ועו"ד דנה הולנדר ביטון

משרד המשפטים פרסם לאחרונה להערות הציבור טיוטת תזכיר חוק העוסק בתיקון מוצע לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק").

התזכיר מכיל תיקונים משמעותיים ומהותיים רבים להוראות החוק ונועד, בין היתר, להתאים את החוק הקיים למציאות החיים המשתנה ולהתפתחות המשפטית שחלה בארבעים השנים האחרונות, לרבות בעניינים הטכנולוגיים והרפואיים - מדעיים, מאז חקיקתו וכל זאת, תוך כדי שימור מבנה החוק הקיים וביצוע התאמות, שיפורים והשלמת חוסרים לחלק מהוראותיו המהותיות.

כפי שמצוין בתזכיר החוק, התיקון והתוספות לחוק הקיים המוצע, הינו תוצר של עבודה ממושכת, שהחלה עוד בשנת 1999 עם מינוי ועדת ירושה, בראשותו של השופט בדימוס יעקב טירקל שהגישה את המלצותיה בשנת 2006 ותוך שינויים מסוימים המתחייבים משינויי העתים, התאמות נדרשות ותיקוני חקיקה עדכניים.

התזכיר, כאמור, מועבר כעת להערות הציבור ולאחר מכן, יעבור להליך חקיקה.

## עיקרי התיקונים המרכזיים המוצעים:

1. צוואה בהקלטה חזותית - אחד התיקונים המשמעותיים ביותר לחוק הקיים הוא ההצעה להוסיף אפשרות נוספת וחדשה לעריכת צוואה, והיא - צוואה חזותית (עד היום צוואה מוקלטת לא הייתה תקפה). עריכת צוואה באמצעות הקלטה המשלבת תמונה וקול (הקלטה חזותית, כמו הקלטת ווידאו), כאשר ביחס לצוואה זו יידרש קיומן של מספר הוראות צורניות המאפיינות הקלטה כאמור, ואשר נועדו למנוע אפשרות לזיופים.
2. כשרות לרשת לילד שנולד מתאי רבייה של המוריש - מוצע לקבוע כללים לעניין זכאות לרשת לגבי מי שנולד באמצעים טכנולוגיים לאחר פטירתו של המוריש. על פי החוק הקיים, רק מי שנולד בתוך 300 ימים מפטירת המוריש זכאי לירושה, כך שילד שנולד תוך שימוש בזרע או ביצית מהנפטרים לא זכאי לרשת את הורוה הביולוגי. בהתאם ובהתייחס למציאות המודרנית בה ישנה סיטואציות הוריות שהמדע מאפשר אותן, מוצע לקבוע הוראות שיאפשרו הורשה בתנאים מסוימים גם לילד ביולוגי שנולד מתאי רבייה של המוריש לאחר מותו.
3. חיוק זכותו של בן הזוג בירושה על פי דין - מוצע, כי חלוקה שוויונית בין בן הזוג לבין יורשים אחרים תהא רק אם קיימים יורשים שהם ילדי המוריש או צאצאיהם, זאת בניגוד ובשונה מהמצב כיום, לפיו חלוקה כאמור מתבצעת גם אם המוריש הותיר הורים, כלומר תיקון לסעיף 11 (א) (1) לחוק הקיים במסגרתו המילים "או הורים" יימחקו.
4. הוספת פרנטלה רביעית - מוצע, כי בירושה על פי דין, תתווסף פרנטלה רביעית, לפיה, אם למוריש לא נותרו קרובים מבין הפרנטלות הקבועות בחוק הקיים כיום, תעבור הירושה למי שהיה בן זוגו של ילדו של המוריש במועד פטירתו. עם זאת, מוצע כי ילדי החתן או הכלה שנולדו מנישואים שניים לא יזכו לרשת במקומם.
5. ירשת ילד מאומץ - מוצע לבטל את האבחנה הקיימת בחוק הירושה בין הילד המאומץ לבין ילד טבעי ולהשוות את מעמדו של הילד המאומץ ביחס למשפחתו המאמצת לילד טבעי, כאשר הקשר בין הילד המאומץ להוריו הטבעיים יבוטל, אלא אם נקבע אחרת בצוואה.
6. שינוי הגדרת בני זוג - מוצע כי המושג "בני זוג" ייבחן באופן שונה, קביעה מהותית ולא פורמאלית לבני זוג, כך שאופי מערכת היחסים הזוגית תיבחן גם אם בני הזוג נשואים פורמאלית ותקום חזקה, לפיה חיי משפחה במשק בית משותף לתקופה של לפחות שלוש שנים יקימו חזקה להיותם של הצדדים בני זוג. וכי בהתאם לכך, כאשר בני זוג הנשואים פורמאלית נפרדו לתקופה של שלוש שנים רצופות לפחות, תגבר המהות על הצורה וכי למרות ש"על הנייר" עדיין הם פורמאלית נשואים, תישלל מבן הזוג שנותר הזכות לרשת.
7. שלילת הזכות לרשת ממי שחטא כלפי המוריש - בהתאם לחוק כיום, נדרשים שלושה תנאים לשלילת הזכות לרשת: הרשעה, גרימת מוות ופעולה במתכוון. השינוי המוצע הוא, כי בניגוד למצב הקיים שבו אדם שגרם למות המוריש, אך לא הורשע בפלילים עקב נסיבות אובייקטיביות מסוימות, יורש את הנרצח, בתיקון המוצע, תישלל זכותו כאמור של אדם שגרם למות המוריש ומצבו הנפשי היה של כוונה גם ללא הרשעה פלילית ברצח או בהריגה **במתכוון**.
8. כשרות לצוות - תיקון לסעיף 26 לחוק, לפיו קטין מעל גיל 15 יוכל לערוך צוואה ובלבד שבית המשפט אישר את הפעולה. בית המשפט יאשר את הפעולה ככל שנוכח, לאחר ששמע

את הקטין, כי הצוואה נעשתה בהסכמה חופשית וכי הקטין מבין את משמעות הצוואה ותוצאותיה.

9. השפעה בלתי הוגנת - מוצע כי תקום חזקה להשפעה בלתי הוגנת מקום בו קיימים יחסי אמון מיוחדים או יחסי תלות בין המצווה לזוכה, למעט קרוב של המצווה או בן זוגו. כמו כן מוצע, כי ההוראה הקטגורית בסעיף 35 לחוק הקיים בעניין "צוואה לטובת עדים" תרוכך כך שמי שערך את הצוואה, היה עד לעשייתה, לקח באופן אחר חלק בעריכתה לא תוביל לפסילה קטגורית של ההוראה המזכה, אלא רק תקים חזקה להשפעה בלתי הוגנת.
10. סעיף 67א לחוק הקיים, מונה מצבים שבהם הרשם לענייני ירושה נדרש להעביר בקשות מסוימות לצווי ירושה או לצו קיום צוואה לבית המשפט לענייני משפחה. התיקון המוצע מרחיב את סמכויות הרשם לענייני ירושה בחלק מהמקרים, כמפורט בהצעה ובכך להקל על העומס הקיים בבתי המשפט לענייני משפחה.